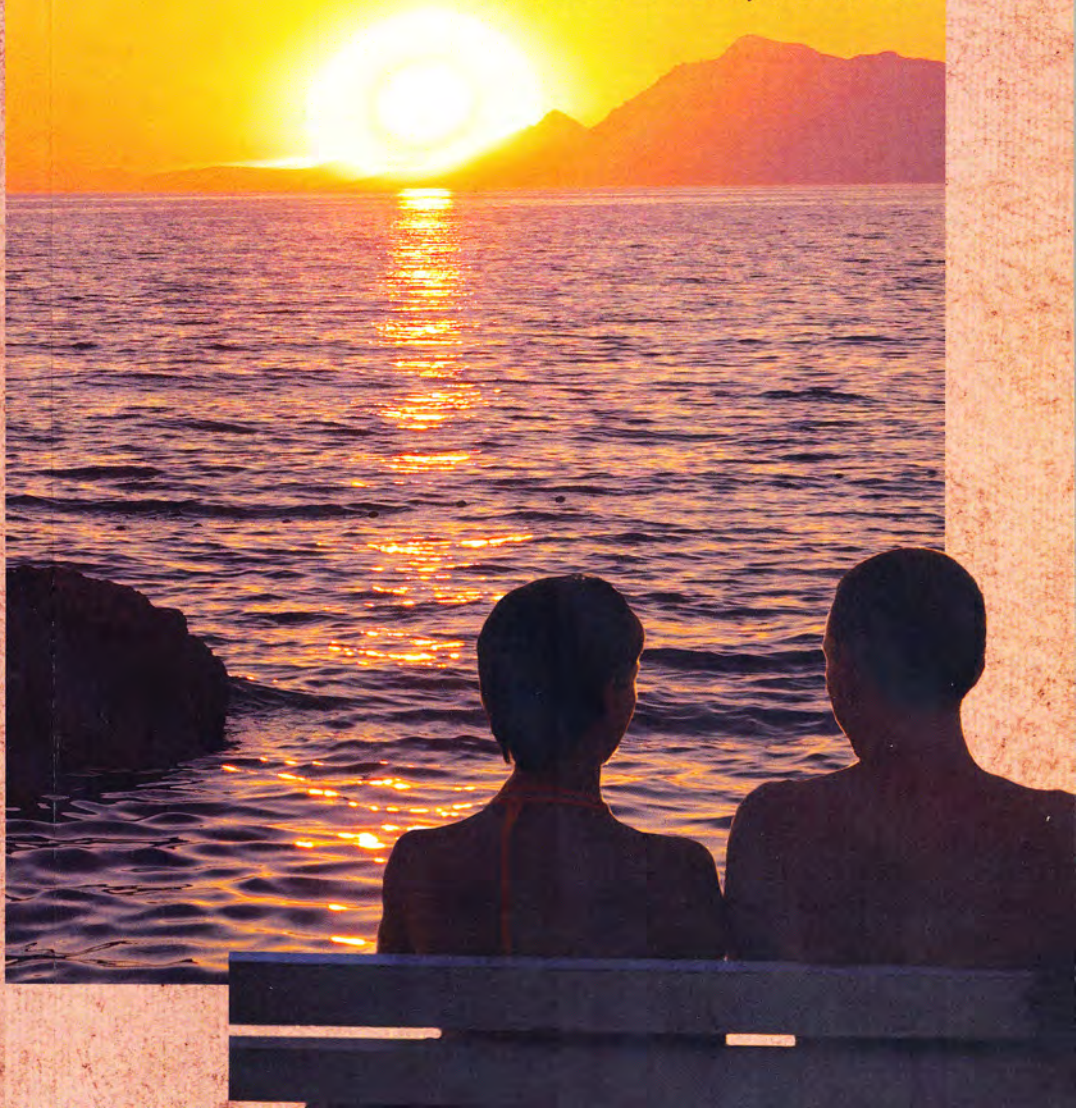

Mária Šmidová

Perspektívy pomoci ľuďom
s postihnutím
a ich rodinám

*Perspektívy pomoci
ľuďom s postihnutím
a ich rodinám*

Mária Šmidová

Dobrá kniha
Trnava 2014

© Teologická fakulta Trnavskej univerzity, 2014

© doc. PhDr. Mária Šmidová, PhD., 2014

Autori:

doc. PhDr. Mária Šmidová, PhD.

PhDr. Janka Marková, PhD.

ThLic. Krzysztof Trebski, PhD.

Recenzenti:

doc. PhDr. Mária Davideková, PhD.

doc. PhDr. Patrícia Dobríková, PhD.

Druhé vydanie

ISBN 978-80-7141-862-7

Obsah

Predhovor	9
Predhovor k druhému vydaniu.	12
1 Úvod do problematiky	13
1.1 Nové východiská	13
1.2 Definícia pojmov postihnutie, osoba s postihnutím, diskriminácia na základe postihnutia	15
1.3 Klasifikácia postihnutí	18
2 Mentálne postihnutie.	21
2.1 Definícia mentálneho postihnutia	21
2.2 Etiológia mentálneho postihnutia	22
2.3 Diagnostika mentálneho postihnutia	23
2.4 Klasifikácia mentálneho postihnutia	24
2.5 Špecifický prístup k osobám s mentálnym postihnutím	26
2.6 Prípadová štúdia	26
3 Telesné postihnutie	29
3.1 Definícia telesného postihnutia	29
3.2 Druhy telesného postihnutia	31
3.2.1 Detská mozgová obrna	32
3.2.2 Iné druhy telesného postihnutia	42
3.3 Špecifický prístup k osobám s telesným postihnutím	49
3.4 Prípadová štúdia	51
4 Zrakové postihnutie.	53
4.1 Definícia zrakového postihnutia	53
4.2 Klasifikácia zrakového postihnutia	54

4.3	Špecifický prístup k ľuďom so zrakovým postihnutím . . .	54	9	Osobnosť človeka s postihnutím	111
4.4	Prípadová štúdia	56	9.1	Prístup k deťom s telesným postihnutím	111
5	Sluchové postihnutie	57	9.2	Prečo má človek veľkú hodnotu	112
5.1	Definícia sluchového postihnutia	57	9.3	Osobnosť človeka s postihnutím	113
5.2	Klasifikácia sluchového postihnutia	57	10	Prístup k osobám s postihnutím	119
5.3	Špecifiká sluchového postihnutia	58	10.1	Princíp sebazoznania terapeuta ako základný predpoklad jeho práce	119
5.4	Prípadová štúdia	59	10.2	Princíp utvorenia správneho prístupu dieťaťa s telesným postihnutím ku vlastnému postihnutiu . . .	122
6	Narušenie komunikačnej schopnosti	61	10.3	Princíp správneho prijímania dieťaťa s telesným postihnutím jeho okolím	125
6.1	Definícia narušenej komunikačnej schopnosti	61	10.4	Partnerský princíp	130
6.2	Klasifikácia narušenej komunikačnej schopnosti	62	10.5	Záverečné poznámky ku vzťahu terapeuta a človeka s postihnutím	134
6.3	Komunikácia – cesta ku vzájomnému pochopeniu	64	11	Pomáhajúci vzťah voči ľuďom so zdravotným postihnutím	141
7	Autizmus ako špecifický problém	67	11.1	Pomáhajúci vzťah (counseling)	147
7.1	Definícia autizmu	67	11.2	Výnimočnosť spirituálneho (pastorálneho) counselingu	150
7.2	Klasifikácia autizmu	68	11.3	Ciele spirituálneho (pastorálneho) pomáhajúceho vzťahu	152
7.3	Etiológia autizmu	72	11.4	Antropologické predpoklady spirituálneho (pastorálneho) pomáhajúceho vzťahu	154
7.4	Prejavy autizmu	73	11.5	Spirituálny model pomáhajúceho vzťahu	157
7.5	Autizmus a mentálne postihnutie	78	11.6	Motivácie duchovného poradcu	158
7.6	Špecifický prístup k ľuďom s autizmom	80	11.7	Schopnosti duchovného poradcu	160
7.7	Prípadová štúdia	83	11.8	Správanie	161
8	Špecifické vývinové poruchy učenia a správania – ADHD	87	11.9	Techniky „nedirektívne“	164
8.1	Špecifické vývinové poruchy učenia	87	11.10	Vzťahové techniky	166
8.1.1	Definícia a klasifikácia špecifických vývinových porúch učenia	88	11.10.1	Pozorovanie	166
8.1.2	Príčiny špecifických vývinových porúch učenia . . .	91	11.10.2	Bezprostrednosť	166
8.1.3	Prejavy špecifických vývinových porúch učenia . . .	92	11.10.3	Konfrontácia	167
8.2	Poruchy správania – ADHD	97	11.10.4	Syntéza	169
8.2.1	Definícia a klasifikácia porúch správania, ADHD . . .	97	11.11	Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi: paradigma priebehu sprevádzania	169
8.2.2	Príčiny porúch správania, ADHD	101	Príloha. Charta práv telesne postihnutých	172	
8.2.3	Prejavy porúch správania, ADHD	101			
8.3	Špecifický prístup k osobám s vývinovými poruchami učenia a správania	104			
8.4	Prípadová štúdia	107			

12 Komunitná rehabilitácia	177
12.1 Cieľ a obsah komplexnej rehabilitačnej starostlivosti	177
12.2 Liečebná rehabilitácia	178
12.3 Výchovná rehabilitácia	181
12.4 Pracovná rehabilitácia	186
12.5 Sociálna rehabilitácia	188
13 Právne aspekty sociálnej práce	191
13.1 Dokumenty mimoprávnej povahy	191
13.2 Medzinárodné zmluvy a právo Európskej únie	193
13.3 Všeobecne záväzné právne predpisy Slovenskej republiky	198
Zoznam bibliografických odkazov	205

Predhovor

Práca má za cieľ priniesť pohľad na život ľudí s postihnutím. Títo ľudia sa ocitli v situácii, ktorú nemôžu ovplyvniť, zmeniť, ale ktorá ich v mnohých ohľadoch obmedzuje a zabraňuje im prežívať život tak, ako ho prežívajú ostatní ľudia. Očakávaná, ktoré títo ľudia majú, sú odrazom ich túžby žiť plnohodnotne. Chcú byť zároveň pre svoje okolie užitoční. Dovoľujeme si vyjadriť názor, že v tejto oblasti zostávajú v našej spoločnosti otvorené otázky nezanedbateľného významu. Ťažiskom týchto otázok je vzájomný vzťah terapeuta a človeka s postihnutím, ich vzájomné pochopenie, očakávaná a možnosti vzájomnej pomoci.

Narodenie dieťaťa je jednou z najväznejších udalostí v rodine. Situácia, keď sa dieťa narodí postihnuté, stavia všetkých do nepoznanej situácie. Rodičia a celé okolie od prvej chvíle riešia množstvo problémov a otázok. Hľadajú pre dieťa pomoc. Dieťa sa od útleho veku stretáva s množstvom lekárov, psychológov, rehabilitačných a iných odborníkov, podrobuje sa mnohým vyšetreniam, operáciám, potom navštevuje špeciálne výchovné a vzdelávacie zariadenia. Pobyty v nemocnici, v zariadeniach rehabilitačnej starostlivosti, či pobyt v sociálnom zariadení alebo v špeciálnej internátnej škole prinášajú novú skúsenosť, odlúčenie

od svojej rodiny. Prežívanie takéhoto života znamená boriť sa s vlastným problémom, ktorý súvisí s postihnutím, prijímať toto postihnutie, prežívať odlúčenie od blízkych a zvykať si neustále na nové prostredie. Po ukončení vzdelávania nastáva nová situácia: títo ľudia, aj keď získajú vzdelanie, majú minimálne možnosti uplatniť sa v spoločnosti. Obyčajne sa vracajú domov, do prostredia, ktoré im je v mnohých prípadoch už cudzie, a majú tam začať žiť. Ani jeden mladý človek netuží byť celý život závislý od iných, najmä nie od svojich rodičov. Z možností, ktoré sú pre nich dostupné, je táto tá najlepšia. Ako by mohli plnohodnotne naplniť svoj život? Ide o množstvo nezodpovedaných otázok, ktoré stoja nielen pred týmito ľuďmi, ale aj pred tými, ktorí im chcú pomôcť.

Čo sa očakáva od tých, ktorí chcú pomôcť týmto ľuďom pri naplnení ich života? Aký je cieľ práce s ľuďmi s postihnutím a aká je jej efektivita? Čo je najpodstatnejšou podmienkou? Do akej miery spoločnosť a ľudia, ktorí v tejto oblasti pracujú, myslia na vnútornú, ľudskú hodnotu človeka s postihnutím? Ako sa pripravujú študenti, ktorí raz budú odborníkmi v tejto oblasti?

Naším cieľom je predovšetkým oboznamovať so svetom ľudí s postihnutím. Predstaviť týchto ľudí s ich problémami, ale predovšetkým s ich prednosťami. Oboznámiť rodičov, ktorým sa narodilo postihnuté dieťa, o tom, čo samotné postihnutie pre dieťa znamená, ale zároveň im chceme ukázať cestu, po ktorej môžu kráčať, aby dobre zvládli toto postihnutie spolu so svojím dieťaťom. Tento prístup vedie k záveru, že ľudia s postihnutím sú rovnocennými ľuďmi, rovnako užitočnými, ako sú ľudia bez postihnutia, a umožňuje odpovedať na otázky, prečo je to tak a čo z toho vyplýva. Naša

publikácia v tejto súvislosti hovorí o zdravom prístupe k ľuďom s postihnutím. Je určená pre všetkých, ktorí im chcú pomôcť. Zámerom je pripraviť tých, ktorí chcú pomáhať takýmto rodinám, budúcich terapeutov, asistentov, ako majú pristupovať k ľuďom s postihnutím, ale aj k ich rodinám.

Mária Šmidová

Predhovor k druhému vydaniu

Pred časom vyšla táto publikácia v malom náklade, ktorý sa nám zdal dostatočným vzhľadom na jej obsah. Vznikla však potreba publikovať druhé vydanie, čo nás ako autorov pravdaže potešilo. Je pozitívne vedieť, že touto témou sme oslovili nielen tých, ktorých sa priamo dotýka, teda predovšetkým rodičov a blízkych ľudí s postihnutím, ale aj študentov a širšiu verejnosť. Je to potešiteľné najmä preto, že sa tým prejavila citlivosť ľudí v našom národe, ich schopnosť spolucítiť s druhými, ich chuť vzdelávať sa aj v oblastiach, ktoré priamo nesúvisia s ich zamestnaním.

Svet sa ocitá na križovatke svojich dejín, ktorou sa stala zmena myslenia a utváranie nových pohľadov v chápaní základných hodnôt. Tieto hodnoty, ktoré tvoria prirodzené bohatstvo ľudstva, je potrebné chrániť. Ochrana nie je len vecou spoločenskej diskusie, ale je predovšetkým zodpovednosťou, ktorú má súčasná generácia za budúce smerovanie života na zemi. Zásadné odpovede na výzvy doby hľadajú mnohí odborníci všetkých odborov. Preto spoločný postoj smerujúci k uchovaniu týchto hodnôt je tou najlepšou odpoveďou. Postoj k ochrane života, hodnoty človeka, jeho dôstojnosti, podpora tých, ktorí sú svojou chorobou alebo postihnutím oslabení.

Nech každá pozitívna obrana hodnôt nachádza svojich prívržencov a podporovateľov, lebo len tak bude mať život na Zemi zmysel.

Mária Šmidová

V Bratislave 8. októbra 2014

Zoznam bibliografických odkazov

- ANZENBACHER, A.: *Úvod do filozofie*. Praha, 1987.
- ARNOLD, G. E.: *Die Sprache und ihre Störungen*. Wien; New York : Springer, 1970.
- BAJO, I.: *Pedagogika špecializovaných tried základnej školy*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1988. 163 s.
- BAJO, I.: *Pedagogická prax v špeciálnych školách a výchovných zariadeniach*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1987.
- BAJO, I., VAŠEK, Š.: *Psychopédia I*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1988.
- BALÁŽ, J., a i.: *Komunikačné problémy detí s viacerými chybami*. Bratislava : SPN, 1980.
- BALCAR, K.: *Úvod do studia psychologie osobnosti*. Praha : SPN, 1983.
- BARKLEY, Russel A.: *Attention Deficit Hyperactivity Disorders*. New York : The Guilford Press, 1997. 410 s.
- BERLIN, I., RAWLS, J., NOZICK, R.: *O slobode a spravodlivosti : Liberalizmus dnes*. Bratislava : Archa, 1993.
- BOROVANSKÝ, L., a i.: *Soustavná anatomie člověka II*. Praha : Státní zdravotnické nakladatelství, 1967. 532 s.

- BUNDSCHUH, K.: *Praxiskonzepte der Förderdiagnostik*. Bad Heibrunn, 1994.
- CARDIN, P. T.: *Vesmír a lidstvo*. Praha : Vyšehrad, 1990. 264 s. ISBN 80-7021-043-5
- CARRETTO, C.: *Prečo, Pane?* Cambridge (Ont.) : Dobrá kniha, 1987.
- CORETH, E.: *Co je člověk?* Praha : Zvon, 1994. 211 s.
- CSONTOS, L., KRAPKA, E.: *Nad tajomstvom človeka*. Bratislava : Teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej na Slovensku, 1992.
- CZAPÓW, Cz., JEDLEWSKI, S.: *Resocializační pedagogika*. Praha : SPN, 1981.
- ĎAČOK, J., ŠOLTÉS, L., KLEPANEC, J.: *Etické aspekty práce s telesne postihnutými deťmi*. Bratislava : Ústav medicínskej etiky a bioetiky, 1997.
- Defektologický slovník*. Praha, 1984.
- Duševní poruchy a poruchy chování*. Mezinárodní klasifikace chorob (10. revize). Praha : Portál, 1992. ISBN 80-85121-37-9
- EARECKSONOVÁ, J.: *Eutanázia, dilema života a smrti*. Bratislava : Lúč, 1997. 183 s. ISBN 80-7114-213-1
- EDELSBERGER, L., KÁBELE, F.: *Speciální pedagogika pro učitele prvního stupně základní školy*. Praha : SPN, 1988. 175 s.
- FREEMAN, R., CARBIN, F. C., BOESE, J. R.: *Tvé dítě neslyší – pro všechny, kteří pečují o neslyšící děti*. Praha : FRPSP, 1992.
- GILLBERG, Ch., PEETERS, T.: *Autismus – zdravotní a výchovné aspekty*. 1. vyd. Praha : Portál, 2008. 122 s. ISBN 80-7367-498-4
- HARING, B.: *Viděl jsem tvé slzy*. 1. vyd. Praha : Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-196-2

- HRDLIČKA, M., KOMÁREK, V.: *Dětský autismus*. 1. vyd. Praha : Portál, 2004. 208 s. ISBN 80-7178-813-9
- ILLYÉS, G.: *Špeciálno-pedagogická psychológia*. 1. vyd. Bratislava : SPN, 1978. 669 s.
- JAFFE, D. T.: *Self-Renewal : Personal Transformation Following Extreme Trauma*. In: *Journal of Humanistic Psychology*, roč. 25, 1985, s. 99-124.
- JÁN PAVOL II.: *Dôstojnosť ľudskej osoby je základom spravodlivosti a mieru*. Prejav pápeža na Valnom zhromaždení OSN 2. októbra 1979.
- JÁN PAVOL II.: *Encyklika Dives in misericordia*. 30. decembra 1980.
- JÁN PAVOL II.: *Redemptionis donum*. Apoštolský list zo 16. mája 1984.
- JÁN PAVOL II.: *Encyklika Sollicitudo rei socialis*. 30. decembra 1987.
- JÁN PAVOL II.: *Christifideles laici*. Posynodálny apoštolský list z 30. decembra 1988.
- JÁN PAVOL II.: *Encyklika Centesimus annus*. 1. mája 1991.
- JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H.: *Redukace specifických poruch učení u dětí*. 1. vyd. Praha : Portál, 2008. 176 s. ISBN 978-80-7367-474-8
- KÁBELE, F., a i.: *Somatopedie*. 2. vyd. Praha : SPN, 1982. 224 s. ISBN 80-88908-19-1
- KÁBELE, F.: *Rozvíjení hybnosti a řeči dětí s DMO*. Praha : SPN, 1988.
- KÁBELE, F., KRACÍK, J.: *Nárys vývoje péče o mládež tělesně postiženou, nemocnou a zdravotně oslabenou*. Praha : Katedra speciální pedagogiky UK, 1982. 69 s.
- KÁBELE, F.: *Základy somatopedie*. Praha : SPN, 1985. 74 s.

- KIML, J.: *Základy foniatrie*. Praha : Avicenum, 1978.
ISBN 1978-08-00678
- KODÝM, M.: *Úmluva o právech dieťaťa*. 1. vyd. Brno : Teofakt, 1991.
- KOLLÁROVÁ, E.: *Základy somatopédie*. Bratislava : Pedagogická fakulta Univerzity Komenského, 1993.
ISBN 80-223-0715-7
- KOLLÁROVA, E.: *Somatopédia pre vychovávateľov*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1989.
- KOMENSKÝ, J. A.: *Veľká didaktika*. Bratislava : SPN, 1991.
271 s. ISBN 8008010223
- KOŠČ, L., a i.: *Patopsychológia*. Bratislava : SPN, 1975.
- KOŠČ, L.: *Vybrané state z vývinovej psychológie a patopsychológie*. Bratislava : SPN, 1980.
- KOŠČ, L.: *Psychologie postihnutého dieťaťa a jeho výchova*. Praha : SPN, 1982.
- KRAUS, J., ŠANDERA, O.: *Tělesně postižené dítě*. Praha : SPN, 1964. 180 s.
- KRUPA, S.: *Kvalitné sociálne služby*. Bratislava : AZOZP, 2003.
- KŘIVOHLAVÝ, J.: *Psychologická rehabilitace zdravotně postižených*. Praha : Avicenum, 1985.
- LECHTA, V.: *Symptomatické poruchy reči u detí*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1991.
- LECHTA, V.: *Logopedické repetitívum*. Bratislava : SPN, 1990.
278 s. ISBN 80-08-00447-9
- LECHTA, V.: *Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti*. Martin : Osveta, 1995. ISBN 80-88824-18-4
- LECHTA, V., a i.: *Nové cesty k postihnutým ľuďom*. Bratislava : Liečreh Gúth, 1997. ISBN 80-967 383-7-2

- LECHTA, V.: *Inkluzivní pedagogika – základní vymezení*. In: LECHTA, V.: *Základy inkluzivní pedagogiky*. Praha : Portál, 2010.
- LEISCHNER, A.: *Aphasien und Sprachentwicklungsstörungen : Klinik und Behandlung*. Stuttgart : Thieme, 1987.
- LESNÝ, I.: *Elektroencefalografie*. Praha, 1959.
- LESNÝ, I.: *Dětská mozková obrna ze stanoviska neurologa*. Praha : Avicenum, 1972. 256 s.
- LESNÝ, I.: *Dětská neurologie*. Praha : Avicenum, 1980.
- LESNÝ, I.: *Všeobecná a speciální neurologie*. Praha : SPN, 1980.
276 s.
- LESNÝ, I.: *Neurologie pro speciální pedagogy*. Praha : SPN, 1982.
- LESNÝ, I.: *Klinické vyšetřovací metody v dětské neurologii*. Praha : Avicenum, 1984.
- LESNÝ, I., a i.: *Dětská mozková obrna*. Praha : Avicenum, 1985.
- LETZ, J.: *Filozofia v celostnom porozumení*. Bratislava : ÚSKI, 1991. 185 s.
- LETZ, J.: *Metafyzika a ontológia*. Bratislava : ÚSKI, 1993.
- LETZ, J.: *Život v hľadání pravdy*. Bratislava : Charis, 1996.
ISBN 80-88743-15-X
- LETZ, J.: *Filozofická antropológia*. Bratislava : SAV, 1994.
ISBN 80-88743-07-9
- MARKOVÁ, J.: *Metódy a formy práce vo výchovno-vzdelávacom procese u žiakov s autizmom*. Rigorózna práca, 2009.
- MITCHELL, K. R.: *All Our Losses, All Our Grievs*. Philadelphia, 1983.
- MUHLPACHR, P.: *Autizmus známa neznáma*. In: *Speciální pedagogika*, roč. 11, 2001, č. 3, s. 143-148.

- MUNDEN, A., ARCELUS, J.: *Poruchy pozornosti a hyperaktivita*. 2. vyd. Praha : Portál, 2006. 120 s.
ISBN 80-7367-188-3
- NESNÍDALOVÁ, R.: *Extremní osamělost*. 2. vyd. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-024-3
- NOTBOHM, E.: *Desať vecí, ktoré by každé dieťa s autizmom chcelo, aby ste vedeli*. 1. vyd. Bratislava : Európa, s. r. o., 2013. 102 s. ISBN 978-80-89111-84-8
- OLIVAR, R. R.: *Etická výchova*. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 1992.
- OSTATNÍKOVÁ, D.: *Autizmus z pohľadu neuropsychobiológie*. 1. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského, 2010. 260 s.
ISBN 978-80-223-2825-8
- PACLT, I., a i.: *Hyperkinetická porucha a poruchy chování*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1426-4
- PEČEŇÁK, J.: Diagnostika detského autizmu. In: *Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti*. Bratislava : Osveta, 1995. 204 s. ISBN 80-88824-18-4-3
- PEETERS, T.: *Autismus – od teorie k výchovně vzdělávací intervenci*. Praha : Scienia, 1998. 170 s. ISBN 80-7183-114-X
- PELÁN, J.: *Na cestě k humanitě*. Brno : Masarykova univerzita, 1996. 105 s. ISBN 80-210-1264-1
- POKORNÁ, V.: *Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. 1. vyd. Praha : Portál, 1997. 312 s.
ISBN 80-718-135-5
- PONTŮCH, A.: *Gynekológia a pôrodnictvo*. Praha : Avicenum, 1982.
- POPELOVÁ, J.: *Etika*. Bratislava : Pravda, 1981. 448 s.
ISBN 75-064-81
- POŽÁR, L.: *Psychológia osobnosti postihnutých*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1996.

- RIEFOVÁ, Sandra F.: *Nesoustředěné a neklidné dítě ve škole : Praktické postupy pro vyučování a výchovu dětí s ADHD*. 3. vyd. Praha : Portál, 2007. 256 s.
ISBN 978-80-7367-257-7
- ROMANČÍKOVÁ, M., SCHMIDTOVÁ, M.: Sluchové postižení. In: LECHTA, V.: *Základy inkluzivní pedagogiky*. Praha : Portál, 2010.
- SABADOŠ, R., a i.: *Logopédia v komplexnej starostlivosti o dieťa*. Bratislava : SPN, 1977.
- SEEMAN, M.: *Poruchy dětské řeči*. Praha : Státní zdravotnické nakladatelství, 1955. 265 s.
- SINDELAROVÁ, B.: *Předcházíme poruchám učení*. 4. vyd. Praha : Portál, 2007. 63 s. ISBN 978-80-7367-262-1
- SLOWÍK, J.: *Speciální pedagogika*. Praha : Grada, 2007.
- SOVÁK, M.: *Uvedení do logopedie*. Praha : SPN, 1978.
- SOVÁK, M.: *Logopedie*. Praha : SPN, 1981.
- STEHLÍK, L.: *Dítě s DMO v rodině*. Praha, 1977.
- SYŘIŠŤOVÁ, E., a i.: *Skupinová psychoterapie psychotiků a osob s těžším somatickým postižením*. Praha, 1989.
- ŠÍMA, R.: *Sociálna teória a sociálna politika*. Žilina : Poradca, 1996.
- ŠKODA, F.: *Základy katolíckej sociálnej náuky*. Košice : HKR, 1991.
- ŠKVARENINOVÁ, O.: *Rečová komunikácia*. Bratislava : SPN, 1994.
- ŠMIDOVÁ, M.: *Prístup k deťom s telesným postihnutím*. Trnava : SAP, 2005.
- ŠMIDOVÁ, M.: K dohovoru o právach osôb so špeciálnymi potrebami : Východiská. I. časť. In: *Integrácia*, roč. 13, 2006, č. 3.

- ŠMIDOVÁ, M.: K dohovoru o právach osôb so špeciálnymi potrebami : Aktuálny stav, nástroje implementácie a hodnotenia základnej koncepcie. II. časť. In: *Integrácia*, roč. 14, 2007, č. 3.
- ŠOLTÉS, L., a i.: *Vybrané kapitoly z medicínskej etiky*. Trnava : Slovak Academic Press, 1996.
- TEILHARD de CHARDIN, P.: *Vesmír a lidstvo*. Praha : Vyšehrad, 1990. 265 s.
- THOROVÁ, K.: *Poruchy autistického spektra*. Praha : Portál, 2006. 456 s. ISBN 80-7367-091-7
- TRAIN, A.: *Něčastější poruchy chování dětí*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. 200 s. ISBN 80-7178-503-2
- VÁGNEROVÁ, M.: *Psychologie problémového dítěte školního věku*. Praha : Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-488-8
- VÁCHA, J.: *Problém normalnosti v biologii a lékařství*. Praha : Avicenum, 1980.
- VAJDA, R.: *Špeciálna neurológia pre somatopédov*. Bratislava, 1992.
- VANIER, J.: *Porušené telo*. Bratislava : Charis, 1994.
- VAŠEK, Š.: *Špeciálnopedagogická diagnostika*. Bratislava : SPN, 1991. 168 s. ISBN 80-08-00396-0
- VERMUELEN, P.: *Autistické myšlení*. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 130 s. ISBN 80-247-1600-3
- VITÁSKOVÁ, K., LUDÍKOVÁ, L., SOURALOVÁ, E.: *Zefektivnění studia a profesního uplatnění handicapovaných studentů na vysokých školách*. Olomouc : Univerzita Palackého, 2003.
- VITÁSKOVÁ, K.: *Etopedie : Vybrané okruhy etopedické problematiky*. Ostrava : Ostravská univerzita, 2005. ISBN 80-7368-123-4
- VYGOTSKYJ, L. S.: *Myšlení a řeč*. Praha : SPN, 1970.

- WAYER, D: *Slepačia polievka pre dušu*. Bratislava, 1994.
- WEIGL, G.: *A New Worldly Order*. Washington : Ethics and Public Policy Center, 1992.
- ZÁSZKALICZKY, P.: Proměny paradigmatu – od segregace k inkluzi. In: LECHTA, V.: *Základy inkluzivní pedagogiky*. Praha : Portál, 2010.
- ZELINKOVÁ, O.: *Poruchy učení : Špecifické vývojové poruchy čtení, psaní a dalších školních dovedností*. 10. vyd. Praha : Portál, 2003. 263 s. ISBN 80-7178-800-7
- Enhancing Co-operation between Mainstream and Special Education*. Helios II. Programme. 1996.
- Kritické životní situace dětí a mladistvých s tělesným a zdravotním postižením*. Zborník z konferencie Somatopedickej spoločnosti. Brno, 1995.
- Medzinárodná klasifikácia porúch disaptibility a handicapu*. Mat. WHO 1980.
- Národný program podpory zdravia Slovenskej republiky*. Bratislava, 1992.
- Planning for Independence*. A Support Document for Teachers of Students with Intellectual Disabilities. Ontario : Ministry of Education, 1990.
- Realizace rehabilitační péče v jednotlivých etapách v životě člověka s tělesným postihem*. Zborník z konferencie Somatopedickej spoločnosti. Praha, 1997.
- Štandardné pravidlá pre vyrovnávanie príležitostí pre osoby so zdravotným postihom*. Schválilo Valné zhromaždenie OSN 28. októbra 1993.
- The Common Curriculum*. Ontario : Ministry of Education, 1995.
- Záver z odborného seminára Poruchy učenia*. Bratislava, 1997.

Časopisy

Crisis (USA)

Československá psychologie (ČR)

Education (USA)

Efeta (SR)

Journal of Humanistic Psychology (USA)

Komenský (ČR)

Medicínska etika a bioetika (SR)

Personality and Social Psychology, bulletin

Psychológia a patopsychológia dieťaťa (SR)

Psychological Science (USA)

Rehabilitácia (SR)

Speciální pedagogika (ČR)

Špeciálna pedagogika (SR)

The Psychoanalytic Review (USA)

doc. PhDr. Mária Šmidová, PhD.

PhDr. Janka Marková, PhD.

ThLic. Krzysztof Trebski, PhD.

Perspektívy pomoci ľuďom s postihnutím a ich rodinám

Druhé vydanie

Návrh na obálku Zuzana Vanovčanová

Grafická úprava Ivan Janák

Technický redaktor Ivan Janák

Zodpovedná redaktorka Mária Fúriková

Vydala Dobrá kniha

pre Teologickú fakultu Trnavskej univerzity

ako svoju 1 080. publikáciu, na Slovensku 822.

Vydavateľstvo Dobrá kniha

P. O. Box 26

Štefánikova 44, 917 01 Trnava

tel.: 033 / 59 34 211

fax: 033 / 59 34 226

www.dobrakniha.sk

ISBN 978-80-7141-862-7

V rukách držíte komplexnú teoretickú i praktickú monografiu, ktorá sa zaoberá zdravotnými postihnutiami: mentálnym, telesným, zrakovým a sluchovým postihnutím, narušenou komunikačnou schopnosťou, autizmom a špecifickými vývinovými poruchami učenia a správania. Táto vedecká monografia odporúča špecifické prístupy k ľuďom s týmito typmi postihnutia a predkladá prípadové štúdie. Načiera zároveň hlbšie a skúma osobnosť človeka s postihnutím a nadväzujúce princípy prístupu k nemu. Odhaľuje moderné metódy counselingu, pomáhajúceho vzťahu k ľuďom so zdravotnými postihnutiami. Neobchádza ani komunitnú rehabilitáciu a poskytuje informáciu o právnej stránke sociálnej práce s ľuďmi s postihnutím. Monografia by sa preto mala dostať do rúk všetkým, ktorých sa dotýka problematika ľudí s postihnutím, tým, ktorí pracujú v pomáhajúcich profesiách, vedeckým pracovníkom, študentom sociálnej práce a príbuzných odborov i rodinám ľudí s postihnutím.

Autorka monografie, doc. PhDr. Mária Šmidová, PhD., je vedúcou Katedry náuky o rodine na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave, so sídlom v Bratislave.

Ako špeciálna pedagogička a docentka odboru sociálnej práce s dlhodobou praktickou osobnou skúsenosťou v práci s ľuďmi so zdravotnými postihnutiami, ktorá pôsobí už dvadsať rokov ako vysokoškolská učiteľka i ako odborníčka, spája teóriu a reálne závery z praxe s kresťanským potenciálom vo vede a v pedagogike.

Kapitoly, čo sa zaoberajú autizmom a ADHD, spracovala PhDr. Janka Marková, PhD., vysokoškolská učiteľka, ktorá sa špecializuje na pomoc rodinám s týmito druhmi postihnutí. Kapitoly o counselingu spracoval ThLic. Krzysztof Trebski, PhD., člen rehoľnej spoločnosti kamiliánov, ktorý pôsobí v Taliansku. Spoločnosť kamiliánov sa v širokom medzinárodnom rozmere zameriava na pomoc formou sprevádzania.

dobrá kniha
vydavateľstvo

Spoločnosť Ježišova
Vydavateľstvo Dobrá kniha
P. O. Box 26, Štefánikova 44
917 01 Trnava

tel.: +421 33 59 34 211
fax: +421 33 59 34 226

IČO: 599-051
e-mail: dobrakniha@dobrakniha.sk

Doc. PhDr. Mária Šmídová, PhD.
Teologická fakulta TU
Kostolná 1
814 99 Bratislava

Potvrdenie

Vydavateľstvo Dobrá kniha v Trnave potvrdzuje, že publikácia s názvom

Perspektívy pomoci ľuďom s postihnutím a ich rodinám/Mária Šmídová, Janka
Marková a Krzysztof Trebski

ISBN 978-80-7141-862-7, vyšla ako 2. doplnené vydanie

S úctou

 Spoločnosť Ježišova
dobrá kniha
ekon. odd. tel.: 033/5934215
Štefánikova 44, 917 01 TRNAVA
IČO: 599051, IČ-DPH: 2192738977
Róbert Mésároš
Róbert Mésároš
šéfredaktor

V Trnave 28. októbra 2014